

Regionstyrelsens yttrande över granskning av delårsrapport per augusti 2023

Regionens revisorer har den 17 november 2023 överlämnat missiv gällande granskning av Region Västerbottens delårsrapport per augusti 2023 (REV 25–2023). Granskningsrapport är ställd till regionstyrelsen.

Revisionens iakttagelser och grundläggande granskning

Revisorerna bedömer att delårsbokslutet är upprättat i enlighet gällande regler och ger en rättvisande bild av regionens resultat och ekonomisk ställning. Revisorerna är oroad för den ekonomiska utvecklingen och understryker vikten av att styrelsen och nämnderna agerar. Att de säkerställer att det finns genomarbetade planer och en strategisk styrning som kan möta det ekonomiska läget. Vidare har revisorerna fått information om att det finns misstankar om oegentligheter i regionens kapitalförvaltning och uppmanat regionstyrelsen att noggrant följa utvecklingen.

Dessutom anser revisorerna att styrelsens underlag för att bedöma resultaten för fullmäktiges verksamhetsmål har sådana brister att det inte med rimlig säkerhet är möjligt att bedöma om målen kommer att nås vid årets slut. Styrelsen behöver säkerställa att det finns underlag som är mätbara och resultat som är möjliga att utvärdera. Revisorerna har i flera år kritiserat regionstyrelsen för brister i uppföljningen av fullmäktiges verksamhetsmål. Styrelsen bedömer att regionen inte kommer att uppnå god ekonomisk hushållning. Revisorerna gör samma bedömning.

Med utgångspunkt i granskningarna lämnar revisorerna fyra rekommendationer till regionstyrelsen. Regionstyrelsen instämmer i huvudsak i revisionens iakttagelser och har följande kommentarer utifrån revisorernas rekommendationer.

Revisorernas rekommendationer till regionstyrelsen:

1. Säkerställ att det finns genomarbetade planer och en strategisk styrning som möter det ekonomiska läget.

Regionstyrelsen har tillsammans med övriga nämnder ett kontinuerligt pågående utvecklingsarbete i syfte att förbättra ledning och styrning. Att utveckla den strategiska styrningen för att uppnå en god ekonomisk hushållning är dock komplext och beroende av flera olika delar.

En väl fungerande planering- och budgetprocess är centralt i den strategiska styrningen. Under 2023 implementerades den nya planeringsprocessen som bland annat ska ge bättre möjligheter att knyta ihop uppföljning och planering. Målet är att uppföljningen av verksamheternas nuläge och behov ska ge planeringsprocessen bra underlag för planeringen inför kommande perioder, exempelvis vid framtagande av planeringsförutsättningar och regionplan. Ambitionen är även att skapa förutsättningar för ett mer parallellt arbetssätt under året mellan de olika planeringsnivåerna där syftet är att den politiska och verksamhetsmässiga styrningen ska sitta ihop på ett bättre sätt. Arbetet med att utveckla planeringsprocessen kommer att fortsätta under 2024. Under 2024 ska även en översyn av budgetprocessen genomföras där resultatet av översynen kan börja implementeras i budget 2025.

Införande av Power BI tillsammans med Stratsys är regionens nya moderna tekniska plattform för beslutsstöd. Plattformen används i uppföljning och ska bidra med faktabaserade beslutsunderlag och

stärka regionens förutsättningar att fatta och genomföra välgrundade beslut. En viktig förutsättning i detta är att data är kvalitetssäkrad.

Under 2023 har ett arbete med en långsiktig handlingsplan för hälso- och sjukvårdens målbild 2030 påbörjats vilket kommer att vara betydelsefullt i den strategiska styrningen framåt.

En organisations- och ledarkultur där varje ledningsnivå tar ansvar, gör nödvändiga prioriteringar och arbetar med strategisk styrning är också centralt för en långsiktigt hållbar ekonomi.

<i>Regionstyrelsens åtgärd</i>	<i>Genomförs</i>
Översyn av budgetprocessen inför implementering 2025	2024
Genomföra uppdraget Stärka vår ledning och styrning	2024
Fortsätta arbetet med att skapa kvalitetssäkrade underlag och en ny månadsuppföljning med fokus på kvalitetsuppföljning av grunduppdraget	2024

2. Utveckla analyserna av genomförda åtgärder för ekonomi i balans.

Bra analysunderlag och stödet till verksamheterna är väsentligt för att kunna identifiera åtgärder och få till en bättre beredning och styrning och på sikt en ekonomi i balans.

Arbetsätt för att ta fram åtgärder behöver ses över. Innan en åtgärd kan beslutas bör orsaken till avvikelsen utredas, eventuella konsekvenser och den ekonomiska effekten beskrivas. Att kontinuerligt och systematisk utvärdera effekten av pågående åtgärder och vid behov omvärdera beslut är också centralt i en väl fungerande ledning och styrning.

Utifrån det ansträngda ekonomiska läget och för att hälso- och sjukvårdsnämnden ska klara verksamheten inom befintlig budgetram kommer det att bli nödvändigt för verksamheterna att ta fram förslag till prioriteringar och utbudsbegränsningar. I samband med budgetarbetet tar all verksamhet fram specificerade åtgärder i sina planer. Regelbundet genomförs verksamhetsdialoger på alla nivåer, där analyser av händelser och aktiviteter ska medverka till att vidta åtgärder vid oväntade händelser.

Månadsuppföljningen är i behov av förändring så att den bättre kompletterar den utveckling som eftersträvas i regionplanen. Mer fokus på grunduppdraget och indikatorer som är nödvändiga för att förbättra kvalitet, flöden, etc. För att kunna göra bättre analyser behövs tillgång till bra, kvalitetssäkrade underlag.

<i>Regionstyrelsens åtgärd</i>	<i>Genomförs</i>
Utveckla stödet till verksamheten för en bättre beredning och styrning av åtgärder. I det ingår att utveckla det systematiska arbetet av analyser och löpande omvärdera pågående åtgärder för att säkerställa att effekt uppnås.	2024
Fortsätta arbetet med att identifiera indikatorer med koppling till kvalitetsuppföljning av grunduppdraget.	2024-2025

3. Säkerställ att regionstyrelsens underlag till delårsrapporten har tillräcklig kvalitet för att bedöma resultaten för fullmäktiges verksamhetsmål. Av delårsrapporten behöver det tydligare framgå hur styrelsen har gjort sina bedömningar av resultaten för fullmäktiges verksamhetsmål. Redovisningen ska ge rimliga förutsättningar att verifiera styrelsens bedömningar av resultaten vid årets slut. Se till att det finns underlag som är mätbara och resultat som är möjliga att utvärdera.

Det pågår ett arbete med att förbättra kvaliteten på nämndernas indikatorer och det sker samtidigt succesivt ett lärande i organisationen. Under 2022 arbetades en checklista fram för framtagande av indikatorer. En mer gedigen process för framtagandet av nämndplaner för 2023 innefattar bland annat att indikatorerna som ingår i nämndplan har gått igenom tydligare kvalitetskontroller. Systemstödet Stratsys innebär även att vi tydligare dokumenterar exempelvis mätmetoder, datakällor och ansvariga för våra indikatorer.

En gemensam struktur för nämndplaner finns sedan 2023, med delmål som bryts ner till indikatorer, underlättar möjligheten att göra bättre övergripande bedömningar. En ny regionplan har antagits för 2024-2027 som tydligare uttrycker viktiga förflyttningar och därför borde göra det lättare att utvärdera hur organisationen uppnår regionmålen.

<i>Regionstyrelsens åtgärd</i>	<i>Genomförs</i>
Fortsätta arbetet med att dokumentera grundläggande kvalitetsfaktorer för indikatorer.	2024 Löpande
Tydliggör förhållningen mellan bedömning av delmål i förhållande till indikatorer	2024
Utveckla förutsättningar för regionstyrelsens uppsiktsplikt kring målstyrning i samband med delårsrapport och årsredovisning	2024

4. Säkerställ tillräcklig insyn och kontroll över kapitalförvaltningen. Se till att risker inte tas i placeringar som är tveksamma eller svårbedömda.

Region Västerbottens pensionsmedelsförvaltning har en mycket lång placeringshorisont vilket också ligger till grund för valet av förvaltningsstrategi. Syftet med strategin är att erhålla en hög riskjusterad avkastning på lång sikt för att nå det övergripande målet med en fullt finansierad pensionsskuld till 2040. Över tid ska pensionsmedelsförvaltningen ge en avkastning på 4 procent reallt, det vill säga justerat för inflation. Kapitalförvaltning innebär alltid en risk och på kort sikt kan det innebära att värdet på innehavet kan variera stort. Att minska risken i en förvaltning kostar dock ofta i avkastning. Risktagande ingår alltså som del i kapitalförvaltningen men det är viktigt med ett tydligt regelverk gällande vilka risker som accepteras. I finanspolicyn beskrivs och regleras på vilket sätt pensionsmedlen får placeras, både vad gäller hållbarhet och riskhantering.

Regionstyrelsen delar revisorernas uppfattning om att inte investera i tveksamma eller svårbedömda värdepapper. Regionstyrelsen bedömer inte att den övergripande strategin eller det ramverk som finanspolicyn ger idag väsentligt behöver ändras. Regionstyrelsen har dock utifrån den uppkomna situationen identifierat vissa brister i kapitalförvaltningen och planerar för, och har genomfört, åtgärder för att hantera detta.

En första åtgärd var att övergå till en diskretionär förvaltning av pensionsmedelsportföljen för att minska sårbarheten med att förvalta portföljen i egen regi. Detta innebär att Region Västerbotten överlätit den dagliga förvaltningen av kapitalet till en extern professionell förvaltare som i samråd med Region

Västerbotten placerar pensionsmedlen utifrån rådande marknadssituation och Region Västerbottens målsättning och finansiella ramverk.

Översyn och anpassning av styrande dokument och rutiner samt säkerställa att Region Västerbottens finansförvaltning är resurssatt och har rätt kompetens för uppdraget är andra åtgärder som påbörjats. Regionstyrelsen har även gett regiondirektören i uppdrag att hålla regionstyrelsen informerad om regionens kapitalförvaltning. Uppdraget gäller tills annat beslut fattas.

<i>Regionstyrelsens åtgärd</i>	<i>Genomförs</i>
Övergå till diskretionär förvaltning av pensionsmedelportföljen	2023
Översyn och anpassning av styrande dokument och rutiner	2023-2024
Säkerställa att Region Västerbotten finansförvaltning är resurssatt och har rätt kompetens för uppdraget	2023-2024
Regiondirektör har i uppdrag att löpande hålla regionstyrelsen informerad om kapitalförvaltningen	2023-2024